

Lähettiläjä / Avsändare

SUOMEN RIISTAKESKUS

Sompiontie 1

00730 HELSINKI

029 431 2001

PÄÄTÖS

Pvm

Nro

21.12.2020

2020-1-000-18555-5

Vastaanottaja / Mottagare

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

POIKKEUSLUPA RIISTANISÄKKÄILLE

Hakija XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

HAKEMUS

Hakija on hakenut poikkeuslupaa seuraavasti:

Haettava lupa voimassa 1 vuotta

Eläinlaji ja lupamäärä:

susi

4 kpl

Eläinlaji ja haettu lupa-aika:

susi

4.12.2020 - 24.12.2020

Hakemusalue:

Pinta-ala

76300 ha

- 2020-12-03.png

Poikkeusperusteet:

SUSI

Haen poikkeuslupaa ML 41 a §:n 1 momentin mukaisesti:

-muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle

Hakemuksen perustelut

Selvitys hakemuksen perusteena olevasta vahingosta tai muusta perusteesta

Vahingon suuruus:

- susi: 23259 €

Selvitys vahingosta:

- susi: Ylläoleva summa on kunnan maaseutuasiainjohtajan tämän hetken tieto kuluvalta vuodelta. Luvussa ei ole viimeisin vahinko.

Sudet ovat siis tappaneet koiria pihoilta ja metsästystilanteissa 5 kappaletta alkaen 23.10. Värtsilän Selkäkylällä. Kolme koiraa on menetetty piha-alueilta, ja kaksi metsästyskoiraa metsästystilanteessa. Viimeisin koiravahinko tapahtui 2.12. Järventauksessa. Muut vahingot ajoittuvat tälle välille. Sudet ovat oppineet kiertämään erityisesti alueen toimivien maatilojen pihapiirejä, tai pihoja, joilla on koiria.

Susille siis haettiin karkotuslupaa, joka siis päättyy 4.12. Koko tuon luvan ajan sudet ovat tehneet pihakäyntejä, jotka on varmennettu ja dokumentoitu petoyhdysmiesten toimesta. Karkotusta on koko ajan yritetty, mutta se on

onnistunut vain kerran. Sudet ovat olleet liikkeellä pimeään aikaan, ja aina tieto pihakäynnistä on tullut liian myöhään.

Koska sudet kiertävät reviiri alueen pihoja säännöllisesti, ja ovat onnistuneet useampaan kertaan saamaan pihoilta saalista, on oletettavaa että käyttäytymismalli on lujassa tällä laumalla, sitä ei pystytä karkotuksin poistamaan. Alueen väestö on suden suhteen varpaillaan, sutta pelätään. lapsia kyyditään kotiovelle asti susikyydein, ja yleinen pelon ilmapiiri aiheen ympärillä on tuntuva. Katkeruutta aiheuttaa tietenkin myös metsästysmahdollisuuksien loppuminen koirien osalta, esimerkiksi hirvenmetsästys on reviirin alueella pysähdyksissä.

Ylläoleva vahinkosumma on pieni osa vahinkoa. Suurin vahinko aiheutuu ihmisten mielissä, jos asiaan ei reagoida viranomaisien taholta nopeasti. Viranomaisluottamus on jo nyt vaakalaudalla.

Keino tai toimenpide:

- susi: Susille haettiin karkotuslupa joka päättyy 4.12. Karkotus on onnistunut piha-alueelta kerran. 27.11 klo 22, Värtsilän Tapiolantiellä. Karkotuksia on yritetty useamman kerran, mutta niissä ei ole onnistuttu. Lauma on karkotettu kerran aikaisemminkin, lupa ajan ulkopuolella 20.10. klo 17.00 Selkäkylällä.

Toimenpiteen vaikutukset:

- susi: Sudet ovat lähteneet karkoista kyllä pakoon, mutta palanneet pihoille jossain muualla kohta karkotuksen jälkeen. Karkotuksilla ei ole ollut lauman käyttäytymiseen merkittävää vaikutusta. Itse karkotushan on erittäin vaikea toteuttaa kyseiselle saalistukseen hyvin kykenevälle laumalle. Se käy pihoilla säännöllisesti, mutta liikkuu paljon, ja lähes aina pimeään aikaan.

Poikkeusluvan kohteena olevan eläinlajin kannan tila ja käyttäytyminen alueella:

Yksilömäärä:

- susi: 15-20

Kuvaus käyttäytymisestä:

- susi: Tohmajärven alueella on tällä hetkellä 3 pentuja saanutta laumaa, ja raja alueilla vielä ainakin yksi lisää. Yksi laumoista on ongelmia aiheuttava, Metsästys kohdistetaan vain varmuudella vahinkoa tuottaneeseen laumaan.

Välitoimenpiteet

Suomen riistakeskus on 18.12.2020 pyytänyt metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 2 §:n perusteella selvitystä Itä-Suomen poliisilaitokselta ja Keski-Karjalan maaseutupalveluilta heidän vastaanottamistaan ilmoituksista ja suorittamistaan toimenpiteistä hakemusalueella liittyen suden aiheuttamiin vahinkoihin ja muihin toimenpiteisiin susiin liittyen.

Keski-Karjalan maaseutupalvelut on antanut selvityksen 18.12.2020.

Itä-Suomen poliisilaitos on antanut selvityksen 21.12.2020.

PÄÄTÖS

Suomen riistakeskus on päättänyt myöntää poikkeusluvan seuraavasti:

Susi 4 kpl 22.12.2020 - 11.1.2021

Poikkeusedellytys

Metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohta: kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle

Poikkeusluvalla voidaan metsästää neljä toistuvia pihakäyntejä ja koiravahinkoja aiheuttanutta sutta päätöksen karttaliitteeseen rajatulta alueelta Ehdot-kohdassa mainituin ehdoin edellyttäen, että luvan käyttäjällä on alueelle siihen muutoin säännösten edellyttämä oikeus.

Pyynti on mahdollista aloittaa, kun on pystytty lumijälkien perusteella toteamaan poikkeuslupa-alueella elävän neljän suden muodostaman lauman sijainti erillään muista alueella mahdollisesti esiintyvistä susista. Pyynti tulee kohdistaa tähän neljän susiyksilön muodostamaan laumaan.

Mikäli laumaan kohdistetulla pyyntiyrityksellä ei pystytä poistamaan kerralla lauman kaikkia susiyksilöitä, tulee lumijäljityksellä varmistaa, että seuraavat pyyntiyritykset kohdistuvat lauman jäljellä oleviin susiyksilöihin.

Ehdot

Poikkeusluvan ehdot ovat seuraavat:

Tämän poikkeusluvan nojalla voidaan pyytää päätöksessä mainitulla alueella edellyttäen, että luvan käyttäjällä on alueella siihen muutoin metsästyslain säännösten edellyttämä oikeus.

Poikkeusluvalla voidaan metsästää neljä susiyksilöä mikäli sudet palaavat poikkeusluvan voimassaoloaikana asutun rakennuksen tai tuotantorakennuksen piha-alueelle tai aiheuttavat kotieläinvahingon. Piha-alueella tarkoitetaan asuin- tai tuotantorakennusten muodostamaa hoidettua aluetta.

Pyynti on mahdollista aloittaa, kun on pystytty lumijälkien perusteella toteamaan poikkeuslupa-alueella elävän neljän suden muodostaman lauman sijainti erillään muista alueella esiintyvistä susista. Pyynti tulee kohdistaa tähän neljän susiyksilön muodostamaan laumaan.

Mikäli laumaan kohdistetulla pyyntiyrityksellä ei pystytä poistamaan kerralla lauman kaikkia susiyksilöitä, tulee lumijäljityksellä varmistaa, että seuraavat pyyntiyritykset kohdistuvat lauman jäljellä oleviin susiyksilöihin.

Poikkeusluvan käyttäjän tulee ottaa huomioon, että oikeudesta metsästää luonnonsuojelulain mukaisilla suojelualueilla on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään tai määrätään.

Poikkeusluvan käyttötarkoituksen vuoksi lupaa ei saa käyttää kaupallisessa tarkoituksessa.

Toimenpiteiden suorittamiseen saa osallistua kerrallaan korkeintaan 30 henkilöä.

Poikkeusluvan saajan on nimettävä metsästyslain 30 §:n perusteella metsästyksen johtaja ja tarvittava määrä varajohtajia. Metsästysasetuksen 23 §:n 3 momentin mukaan karhun, suden, ahman ja ilveksen metsästyksen johtajan tulee: 1) suunnitella käytännön metsästystapahtumat; 2) antaa metsästykseseen osallistuville tarvittavat määräykset metsästyksestä ja siinä noudatettavista turvallisuustoimenpiteistä; sekä 3) huolehtia, että poikkeusluvan ehtoja ja metsästystä koskevia säännöksiä noudatetaan.

Metsästysasetuksen 23 §:n 4 momentin mukaan suden metsästyksen johtajasta ja varajohtajista on poikkeusluvan saajan ilmoitettava kirjallisesti ennen metsästyksen alkamista asianomaiselle riistanhoitoyhdistykselle.

Ilmoitus tehdään asianomaiselle riistanhoitoyhdistykselle sähköpostilla.
 Riistanhoitoyhdistyksen sähköpostiosoite: tohmajarvi-vartsila@rhy.riista.fi.

Metsästysasetuksen 23 §:n 5 momentin mukaan seuruemetsästyksessä on joko metsästyksen johtajan tai varajohtajan oltava läsnä. Metsästyksen johtajan tai varajohtajan ei kuitenkaan ole oltava läsnä, jos metsästys tapahtuu vahtimalla. Seuruemetsästyksellä tarkoitetaan metsästystapahtumaa, jossa on läsnä useampi kuin yksi metsästäjä.

Poikkeuslupan nojalla pyyntiin osallistuvien henkilöiden nimet on ilmoitettava Itä-Suomen poliisilaitokselle ja Pohjois-Karjalan rajavartiostolle ennen pyyntiin ryhtymistä. Lisäksi jokaisesta pyyntiin lähdöstä ja pyyntialueesta on etukäteen ilmoitettava Itä-Suomen poliisilaitokselle ja Pohjois-Karjalan rajavartiostolle. Ilmoitus lähetetään Itä-Suomen poliisilaitokselle osoitteisiin kirjaamo.ita-suomi@poliisi.fi ja era-asiat.ita-suomi@poliisi.fi ja Pohjois-Karjalan rajavartiostolle osoitteeseen pohjoiskarjalanrajavartiosto@raja.fi.

Mikäli metsästysalue ulottuu rajavyyhykkeelle, tulee huolehtia rajavyyhykeluvan hakemisesta Suomi.fi - palvelun kautta hyvissä ajoin ennen metsästyksen aloittamista.

Pyynnissä ja eläimen tappamisessa on sallittu käyttää ainoastaan metsästyslaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä sallittuja pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä.

Poikkeuslupan nojalla saaliiksi saatu susi kuuluu valtiolle ja se on toimitettava Luonnonvarakeskukselle oheisena liitteenä olevan ohjeen mukaisesti. Poikkeuslupan saajan on otettava yhteyttä Luonnonvarakeskuksen suurpetotutkimukseen asiasta sopimiseksi.

Poikkeuslupan saajan on ilmoitettava Suomen riistakeskukselle, poliisille, Pohjois-Karjalan rajavartiostolle ja Metsähallituksen erätarkastajalle poikkeuslupan nojalla tapahtuneen pyynnin tuloksesta:

- 1) ensimmäisenä arkipäivänä siitä, kun poikkeusluvassa tarkoitettu yksittäinen riistaeläin on tullut pyydystetyksi, taikka
- 2) jos riistaeläimet ovat jääneet pyydystämättä, ensimmäisenä arkipäivänä poikkeuslupan voimassaolon päättymisestä.

Ilmoitus on tehtävä Suomen riistakeskukselle ensisijaisesti oma.riista.fi - palvelussa tai, jos sen käyttäminen ei ole mahdollista, niin vaihtoehtoisesti sähköpostilla Suomen riistakeskuksen Pohjois-Karjalan aluetoimistolle osoitteeseen pohjois-karjala@riista.fi. Ilmoitus poliisille toimitetaan sähköpostilla osoitteisiin kirjaamo.ita-suomi@poliisi.fi ja era-asiat.ita-suomi@poliisi.fi ja Pohjois-Karjalan rajavartiostolle osoitteeseen pohjoiskarjalanrajavartiosto@raja.fi sekä Metsähallituksen erätarkastajalle sähköpostilla osoitteeseen jyrki.turpeinen@metsa.fi

Jokaisessa ilmoituksessa on mainittava tämän poikkeuslupan numero, saalisyksilö/pyydystettyjen eläinten määrä, sen sukupuoli, pyyntiajankohta ja pyyntipaikan koordinaatit. Lisäksi on ilmoitettava metsästäjän nimi ja metsästäjännumero.

Lisäksi on tehtävä välittömästi tekstiviestillä saalisilmoitus Suomen riistakeskuksen Pohjois-Karjalan aluetoimistolle ja Metsähallituksen erätarkastajalle. Tekstiviestillä on ilmoitettava, kun susi on saatu saaliiksi ja

tieto pyynnin aloituspaikasta. Suomen riistakeskuksen puhelinnumero on 029 431 2291 ja Metsähallituksen erätarkastajan puhelinnumero 0400 950482.

Saalisilmoituksen yhteydessä luvansaajan on raportoitava Suomen riistakeskuksen Pohjois-Karjalan aluetoimistolle poikkeusluvan voimassaoloaikana tapahtunut pyyntiponnistus päätöksen mukana toimitetulla lomakkeella. Lomakkeeseen on kirjattava jokainen pyyntikerta, henkilöiden määrä ja mahdollisesti poikkeusluvassa sallittujen moottorikäyttöisten ajoneuvojen määrä pyyntitapahtumassa. Lisäksi on kirjattava syy, jos poikkeusluvan voimassaoloaikana ei suoritettu pyyntiyrityksiä.

Metsään haavoittuneena jääneestä sudesta on viipymättä ilmoitettava poliisille ja Suomen riistakeskuksen Pohjois-Karjalan aluetoimistolle.

Jos pyynnissä saadaan saaliiksi pannoitettu susi, on panta toimitettava välittömästi Suomen riistakeskuksen Pohjois-Karjalan aluetoimistolle.

Pyynnissä on muutoin noudatettava mitä metsästyslaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä määrätään.

Metsästyksessä on myös noudatettava, mitä muussa lainsäädännössä säädetään sekä niitä yksityisoikeudellisiin sopimuksiin perustuvia ehtoja, jotka on asetettu luvansaajan aluetta koskeviin metsästysoikeuksiin tai -lupiin.

Päätöksen perustelut

Keskeiset sovelletut säännökset

Susi on aina rauhoitettu metsästyslain (615/1993) 37 §:n 3 momentin perusteella. Rauhoituksesta voidaan poiketa Suomen riistakeskuksen luvalla metsästyslain 41 §:n 1 momentin nojalla 41 a §:ssä säädettyin edellytyksin, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä lajin luontaisella levinneisyysalueella

- 1) luonnonvaraisen eläimistön tai kasviston säilyttämiseksi;
- 2) viljelmille, karjankasvatukselle, metsätaloudelle, kalataloudelle, porotaloudelle, vesistölle tai muulle omaisuudelle aiheutuvan erityisen merkittävän vahingon ehkäisemiseksi;
- 3) kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle; tai
- 4) näiden lajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- ja istuttamistarkoituksessa taikka eläintautien ehkäisemiseksi.

Suomen riistakeskus voi metsästyslain 41 a §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa myöntää luvan myös poiketa 32 §:ssä säädettyistä moottorikäyttöisten kulkuneuvojen käytön rajoituksista, 33 §:ssä säädettyistä pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmiä koskevista kielloista, 34 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen säännöksistä, 35 §:ssä säädettyistä metsästysaseen kuljettamista koskevista säännöksistä ja 51 §:n 1 momentissa säädetystä koiran kiinnipitovelvollisuudesta.

Metsästyslain 41 a §:n 2 momentin mukaan saaliiksi saatu susi kuuluu valtiolle ja se on toimitettava riistaeläinten tutkimusta tekeväälle tutkimuslaitokselle. Tutkimuslaitoksen tulee hävittää riistaeläin, luovuttaa se

yleishyödylliseen tarkoitukseen tai myydä valtion lukuun.

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 1 §:ssä säädetään poikkeuslupan hakemisesta, 2 §:ssä poikkeamisen edellytysten arvioinnista, 4 §:ssä riistaeläintä koskevan poikkeuslupan myöntämisestä ja lupamääräyksistä, 5 §:ssä poikkeuslupan voimassaoloajasta sekä 7 §:ssä poikkeuslupaan liittyvästä saaliin ilmoittamisvelvollisuudesta.

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n mukaan Suomen riistakeskuksen on metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 1-3 kohdassa säädettyjä poikkeuslupan myöntämisedellytyksiä arvioidessaan selvitettävä:

- 1) poikkeuslupan kohteena olevan riistaeläinlajin kanta haetulla poikkeuslupa-alueella, maakunnassa sekä koko valtakunnassa;
 - 2) poikkeuslupan kohteena olevan riistaeläinlajin yksilön käyttäytyminen haetulla poikkeuslupa-alueella;
 - 3) tarvittaessa viranomaisten, julkisia hallintotehtäviä hoitavien organisaatioiden ja tutkimuslaitosten tiedot, jotka liittyvät poikkeuslupan hakuperusteeseen; ja
 - 4) toimenpiteet, jotka poikkeuslupan sijasta voitaisiin toteuttaa.
- Suomen riistakeskuksen on kirjattava selvityksen keskeiset tulokset poikkeuslupapäätökseen.

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n mukaan poikkeuslupa myönnetään vain sille rajatulle alueelle, jolla metsästyslain 41 a §:ssä säädetyt poikkeuslupan myöntämisedellytykset täyttyvät.

Metsästyslain 41 a §:n 1 momentin perusteella myönnettyssä suttu koskevassa poikkeusluvassa on määrättävä, että pyyntiin osallistuvien henkilöiden nimet on ilmoitettava alueen poliisilaitokselle ennen pyyntiin ryhtymistä ja että jokaisesta pyyntiin lähdöstä ja pyyntialueesta on etukäteen ilmoitettava poliisilaitokselle. Jos pyynti tapahtuu kunnassa, johon kuuluu rajavyöhykettä, edellä mainitut tiedot on määrättävä ilmoitettavaksi myös rajavartiolaitokselle.

Lisäksi asetuksen 5 §:ssä säädetään, että poikkeuslupa voidaan myöntää enintään 21 vuorokauden ajaksi.

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n mukaan poikkeuslupan saajan on ilmoitettava Suomen riistakeskukselle ja poliisille ahman, ilveksen, karhun, sauron ja suden pyynnin tuloksesta ensimmäisenä arkipäivänä siitä, kun poikkeusluvassa tarkoitettu riistaeläin on tullut pyydystetyksi taikka, jos riistaeläin on jäänyt pyydystämättä, poikkeuslupan voimassaolon päättymisestä. Ilmoituksessa on mainittava pyydystettyjen eläinten määrä ja pyyntipaikan koordinaatit. Nisäkkäiden osalta on ilmoitettava myös pyyntiajankohta ja sukupuoli. Lisäksi metsästyslain 38 b §:n mukaan on saalisrekisteriin ilmoitettava metsästäjän nimi ja metsästäjänumero.

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin mukaan poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin vuotuista määrää voidaan rajoittaa. Rajoittamisesta säädetään tarkemmin poikkeusluvalla sallittavasta suden metsästyksestä poronhoitoalueen ulkopuolella annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa. Metsästysvuodelle 2020-2021 kyseistä asetusta ei ole annettu,

joten poikkeuslupien nojalla pyydettyään saaliin vuotuista määrää ei ole rajoitettu.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on linjannut susikannan hoitoa Suomen susikannan hoitosuunnitelmassa. Susikannan hoitosuunnitelma on vahvistettu 5.11.2019. Hoitosuunnitelman päivityksessä kohdassa 'Reagointi toistuvaa haittaa ja ongelmia sekä vahinkoja tai uhkaa aiheuttaviin susiin' todetaan seuraavaa:

"Haittaa tuottavaan susiyskilöön voidaan puuttua Suomen riistakeskuksen poikkeusluvalla tai poliisin määräyksellä. Osa susireviireillä asuvista kansalaisista kokee, että poliisi ei puutu tai puuttuu vasta äärimmäisissä tapauksissa suden tuomaan turvallisuushkaan. Vahinkoperusteisen poikkeuslupan hakeminen Suomen riistakeskukselta koetaan hankalaksi ja luvan saamisen kriteerit kohtuuttomiksi. Niissä tapauksissa, kun poikkeuslupa on saatu, tekevät poikkeuslupan tiukat ehdot suden pyytämisen vaikeaksi. Näin on syntynyt tilanne, jossa paikalliset kokevat, ettei heillä ole keinoja puuttua ongelmia tuottavien susien käyttäytymiseen. Tällöin voi nousta tunne, että viranomaiset tai riistahallinto eivät ota paikallistasolla koettuja huolia vakavasti."

"Poliisilaissa on säädetty poliisimiehen oikeudesta ottaa kiinni ja viimesijaisena keinona lopettaa eläin, joka aiheuttaa vaaraa ihmisen hengelle, terveydelle tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle. Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisukannanotossa on todettu poliisilain käyttöalan rajoitukset. Oikeusasiamiehen mukaan poliisilain soveltamisalaksi jää lähinnä reagoiminen sellaisiin nopeasti yhä uhkaavammaksi kehittyviin, ihmisen hengelle tai terveydelle vaaraa aiheuttaviin taikka omaisuudelle huomattavaa vaaraa aiheuttaviin tilanteisiin, joissa ei ole aikaa selvittää metsästyslain tai -asetusten soveltamisedellytyksiä."

"Erityisesti on huomioitu, että poliisilain mukaisesti toteutettujen susiyskilöiden poistojen tarkoituksena ei ole toimia ennakoivana tai kantaa säätelevänä tekijänä. Niissä yleistä turvallisuutta heikentävissä tilanteissa, jotka eivät ole poliisilain soveltamisen näkökulmasta välittömiä, mutta jotka kuitenkin ovat toistuvia, on Suomen riistakeskuksella toimivalta arvioida tilannetta ja toimia metsästyslaissa säädettyin edellytyksin."

"Sudet aiheuttavat vahinkoja myös tuotanto- ja kotieläimille, joista vahingot kohdistuvat lähinnä poro- ja lammastalouteen sekä koiriin. Maa- ja metsätalousministeriön koolle kutsuman erävalvonnan yhteistyöryhmän linjausten mukaan päätökset omaisuusvahinkoja aiheuttavien susien poistamisesta kuuluvat pääasiassa Suomen riistakeskuksen toimivaltaan. Linjaus pohjautuu oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen ratkaisuihin. Jos omaisuusvahinkoihin liittyy uhkaa myös ihmisten turvallisuudelle, tällöin myös poliisi toteuttaa tapauskohtaista harkintaa."

"Lähtökohtana on, että koti- ja tuotantoeläimille aiheutuvia vahinkoja pyritään estämään ennalta. Niissä tilanteissa, joissa sudet aiheuttavat erityisen merkittäviä vahinkoja, eikä ennaltaehkäisystä ole riittävää apua, susi on mahdollista tappaa vahinkoperusteisella poikkeusluvalla. Suomen riistakeskus tekee näistä poikkeusluvista päätökset metsästyslain sekä valtioneuvoston asetuksen perusteella. Lisäksi eri oikeusasteiden ratkaisut linjaavat poikkeuslupapäätöksiä. Metsästyslaissa on säädetty ne edellytykset, joita Suomen riistakeskuksen tulee tapauskohtaisesti arvioida poikkeuslupaa myönnettäessä. Arvioitavia asioita ovat muun tyydyttävän

ratkaisun käyttö vahinkojen ehkäisemiseksi, suotuisan suojelutason säilyminen sekä se pystytäänkö poikkeuksella ehkäisemään erityisen merkittävien vahinkojen syntymistä. Jokaisessa vahinkotapauksessa tehdään tilannekohtaista arviointia, eikä yleislinjausta päätöksenteolle voida luoda."

Lisäksi poliisihallitus on täsmentänyt ohjeistusta poliisilaitoksille tässä asiakokonaisuudessa. Uusi ohje on julkaistu 4.11.2020.

SUOTUISA SUOJELUTASO

Susi kuuluu luontodirektiivin liitteen IV a kohdassa mainittuihin yhteisön tärkeinä pitämiin, tiukkaa suojelua vaativiin eläinlajeihin, joihin kuuluvien yksilöiden pyydystäminen ja tappaminen on lähtökohtaisesti kiellettyä. Suomessa susi on metsästyslain 37 §:n 3 momentin nojalla 1.3.2011 lukien aina rauhoitettu.

Luontodirektiivin mukaan lajin suojelun taso katsotaan suotuisaksi, kun kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana, ja lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa, ja lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö. Suotuisan suojelun tason määrittely tehdään luontodirektiivin 17 artiklan mukaisessa menettelyssä.

Vahvistetun susikannan hoitosuunnitelman mukaan suotuisa suojelun taso saavutetaan turvaamalla kunkin susilauman elinvoimaisuus. Suomi on pitkään tavoitellut suotuisaa suojelun tasoa tiukan suojelun keinoin, siinä kuitenkin onnistumatta. Susikannan suojelu onnistuu vain, jos susien kanssa samalla alueella asuvien ja toimivien ihmisten huolet ja tarpeet otetaan kannanhallinnassa huomioon. Uudella reviirikohtaisella tarkastelulla pystytään paremmin turvaamaan susilaumojen elinvoimaisuus ja paikallisten toimijoiden mukanaolo susikannan hoidon suunnittelussa ja toimeenpanossa.

Suomen susikannan hoitosuunnitelman mukaan pienin elinvoimainen susikanta on 25 lisääntyvää paria. Tämä tavoite on mahdollista saavuttaa poronhoitoalueen ulkopuolisen Suomen alueella, jossa on riittävästi elintilaa vähimmäistavoitteen suuruiselle susikannalle siten, että myös vahingot siellä pysyvät kohtuullisina. Laumojen määrää sekä susikannan ja laumojen elinvoimaisuutta arvioidaan vuosittain Luonnonvarakeskuksen suorittaman kanta-arvion avulla.

Luonnonvarakeskus on arvioinut susikannan kestävän vähentymättä kokonaispoistuman, joka poistaa kannan yksilöistä 30 % vuodessa (19.1.2015, Dnro 51/00 04 05/2015). Arviossa oletetaan, ettei pyynti ole selvästi valikoivaa suden iän, sukupuolen tai lisääntymisstatuksen suhteen.

Etenkin susilauman elinvoimaisuuden turvaamiseksi poikkeusluvan käytössä tulee pyrkiä valikoimaan pyydetävä yksilö. Pyynti tulee pyrkiä kohdistamaan lauman nuoreen yksilöön, jolloin todennäköisimmät vaikutuksen lauman elinvoimaisuudelle jäävät vähäisimmiksi. Susilauman johtavan alfa-yksilön tappamisen vaikutukset ovat hyvin tilannesidonniaisia ja mahdolliset vaikutukset moninaisia. Erityisesti alfa-naaraan tappaminen voi johtaa lauman elinvoimaisuuden heikkenemiseen tai lauman

häviämiseen. Keskeistä on, pystyykö toinen naaras ottamaan tapetun yksilön paikan. Toisaalta alueen susimäärä saattaa myös kasvaa, jos nuoret yksilöt eivät lähde hakemaan uutta elinaluetta johtavan yksilön menettämisen jälkeen. Alfa-yksilön tappaminen voi johtaa myös lauman aiheuttamien ongelmien ja haittojen määrän kasvuun. Alfa-uroksen tappaminen voi johtaa myös siihen, että lauman saalistustehokkuus laskee. Jos susireviiriltä sen sijaan pyydetään iäkäs naaras, joka korvautuu nuoremmalla naaraalla, paikallinen susilauma saattaa olla aikaisempaa elinvoimaisempi. Poikkeuslupaa myönnettäessä laumaan on siksi kiinnitettävä huomiota pyynnin kohteena olevan lauman yksilömäärään. Metsästyksen vaikutukset susilaumalle ovat vähäisimmät, vaikka se kohdistuisi alfa-yksilöönkin, kun lauman yksilömäärä on riittävän suuri ja lähiseudulla on muitakin elinvoimaisia susilaumojia.

Jos olemassa olevaa tutkimustietoa (ks. Borg ym. 2014; Journal of Animal Ecology (DOI 10.1111/1365-2656-12256) suhteutetaan Suomen susikannalle ominaiseen laumakokoon, voidaan olettaa, että lauma häviää molempien alfojen poistumisen seurauksena suuremmalla kuin 75 %:n todennäköisyydellä. Yhden alfan poistumisen vaikutus on yhteydessä alfan sukupuoleen: naaraan poistumisen jälkeen pysyvyyden todennäköisyys on noin 50 % ja uroksen poistumisen jälkeen noin 80 %. Metsästyksen ajoittuminen kevättalveen, lähelle suden pariutumiskautta, on omiaan pienentämään samana vuonna tapahtuvan lisääntymisen todennäköisyyttä, mutta alfan poistumisen ajoittuminen ei välttämättä heijastu lauman pysyvyyteen pidemmällä aikavälillä. Lisäksi tietyn reviirin uudelleenasettamisen aikataulu on Luonnonvarakeskuksen julkaisemattoman aineiston mukaan yhteydessä maantieteellisiin etäisyyksiin, joita laumasta tyhjentyneellä reviirillä on lähimpiin susilaumoihin.

Korkein hallinto-oikeus on todennut päätöksessään (10.9.2006, taltionro 1499) seuraavasti: poikkeusluvasta päättävä taho (Suomen riistakeskus) on velvollinen varmistamaan, että kukin päätös on luontodirektiivin ja kansallisten säädösten mukainen, niin että kulloinkin kysymyksessä oleva metsästys ei vaaranna suotuisaa suojelutasoa ja että muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole. Lisäksi Suomen riistakeskus seuraa jatkuvasti susisaalista (Suomen riistakeskuksen tekemien päätösten nojalla saaliiksi saadut sudet ja poliisilain nojalla saaliiksi saadut sudet) sekä susien muita kuolinsyitä (kuten tietoon tulleet salametsästystapaukset sekä liikenteessä tai muutoin tietoon tulleet kuolleet sudet). Lisäksi Suomen riistakeskus seuraa erityisesti alfanaaraiden päätymistä saaliiksi yhdessä Luonnonvarakeskuksen kanssa.

Elokuun alussa alkaneen metsästysvuoden 2020-2021 aikana Suomen riistakeskuksen tietoon on toistaiseksi tullut seitsemän kuollutta sutta poronhoitoalueen ulkopuolelta ja kolme poronhoitoalueella. Vastaavasti metsästysvuoden 2019-2020 ajalta tietoon tullut susien kokonaiskuolleisuus on yhteensä 35 sutta, joista 18 oli kuollut poronhoitoalueen ulkopuolella.

Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-342/05 (komissio v. Suomi) 14.6.2007 antaman tuomion 29 kohdassa todetaan seuraavaa: Näin ollen tällaisia poikkeuksia voidaan myöntää poikkeuksellisesti silloin, kun on asianmukaisesti osoitettu, että niillä ei entisestään huononnetta kyseisten kantojen epäsuotuisaa suojelun tasoa tai estetä kyseisten kantojen suotuisan suojelun tason ennalleen saattamista. Samaan tapaan kuin komissio on todennut luontodirektiivissä tarkoitettua yhteisön tärkeinä pitämien eläinlajien tiukasta suojelusta antamissaan ohjeissa (Guidance document on

the strict protection of animal species of community interest provided by the Habitats Directive 92/43/EEC, lopullinen versio, helmikuu 2007), ja etenkin näiden ohjeiden III osaston 47-51 kohdassa tekemissään päätelmissä, voidaan todeta, että ei ole suljettu pois, että vähäisen yksilömäärän tappaminen ei vaikuta luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun tavoitteeseen, joka on susikantojen suotuisan suojelun tason säilyttäminen niiden luontaisella levinneisyysalueella. Tuomion mukaan tällainen vähäinen poikkeus on asianomaisen lajin kannalta neutraali.

Unionin tuomioistuin on tuomiossaan (asia C-674/17) täsmentänyt suotuisan suojelun tason säilyttämiseen liittyvää vaatimusta. Se on katsonut, että poikkeuslupia tulee arvioida kyseisen lajin kantojen suojelun tason ja sen vaikutuksen kannalta, joka suunnitellulla poikkeusluvalla voi olla suojelun tasoon jäsenvaltion alueella tai kyseessä olevalla luonnonmaantieteellisellä alueella, kun jäsenvaltion rajat ulottuvat useille luonnonmaantieteellisille alueille, taikka jos lajin luontainen levinneisyysalue tätä edellyttää, rajat ylittävästi. Lisäksi unionin tuomioistuimen tuomion mukaan tässä arvioinnissa ei oteta huomioon luontaisen levinneisyysalueen osaa, joka ulottuu sellaisessa kolmannessa valtiossa sijaitseville alueille, jota eivät sido unionin tärkeinä pitämien lajin tiukan suojelun velvoitteet.

Suomessa oli vuoden 2020 maaliskuussa 46 susireviiriä, joista oli 30 varman tai todennäköisen perhelauman, 17 kahden suden asuttamaa. Kokonaan tai pääasiallisesti Suomen puolella liikkuvia laumoja oli 24. Laumojen määrä oli suurempi kuin maaliskuussa 2019, jolloin laumojen kokonaismäärä oli 24. Kahden suden asuttamia reviirejä oli kuluvan vuoden maaliskuussa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Läntisen Suomen kannanhoitoalueella tavattiin 18 lauman ja kahdeksan kahden suden asuttamaa reviiriä. Itäisen Suomen kannanhoitoalueella laumareviirejä oli 11 ja kahden suden asuttamia reviirejä kahdeksan. Laumojen määrässä on eroja vuodenaikojen välillä. Muissa pohjoismaissa arvio laumojen määrästä koskee syystalvea. Talven 2019/2020 mittaan laumojen määrässä tapahtui kasvua. Suomessa oli maaliskuussa 2020 arviolta 228 (216–246) sutta. Arvio yksilömäärästä oli noin 17 % suurempi kuin vuoden 2019 maaliskuuta koskeva arvio. Arviossa on puolitettu itärajan molemmille puolille sijoittuvilla reviireillä elävien susien lukumäärä. Menettely on sama kuin aiemmissa kanta-arvioissa.

Tämän poikkeuslupapäätöksen perusteena on edellä kuvatut tiedot ja linjaukset, jolloin Suomen riistakeskus katsoo, että ottaen samalla huomioon muut tehdyt päätökset ja Suomen riistakeskuksen seuraaman susisaaliin ja muun kuolleisuuden määrän, että vaikka tässä tapauksessa myönnetään poikkeuslupa, niin poikkeamisella ei haitata suotuisan suojelun tason säilymistä tai sen saavuttamista lajin luontaisella levinneisyysalueella.

POIKKEUSLUVAN KOHTEENA OLEVAN RIISTAELÄINLAJIN KANNAN TILA HAETULLA POIKKEUSLUPA-ALUEELLA, KOKO VALTAKUNNASSA JA POHJOIS-KARJALASSA

Luonnonvarakeskuksen kanta-arvion (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 37/2020 Susikanta Suomessa maaliskuussa 2020) mukaan hakemusalueella on ollut susireviiri usean vuoden ajan. Keväällä 2020 alueella on todettu pari. Aluetta lähimmät seuraavat todetut reviirit ovat alueen koillispuolella oleva Möhkö-Mutalahti reviiri, jossa oli todettu kolme

sutta ja alueen pohjoispuolella oleva Koveron reviiri, jossa oli epävarma pari. Hakemusalueella on tehty syksyn 2020 aikana havaintoja neljän suden laumasta ja yksittäisiä havaintoja muista yksilöistä. Susien kokonaismäärä tarkentuu dna -keräystulosten myötä.

Hakemusalueelta on tehty Riistavahinkorekisterin mukaan yhteensä 261 susihavaintoa 1.8.2020 - 20.12.2020 välisenä aikana. Samalla aikajaksolla hakemusalueella sudet ovat tehneet 108 pihakäyntiä. Pihakäynteissä 30 tapauksessa paikalla on todettu olleen 3-4 sutta.

Luonnonvarakeskus arvioi, että Pohjois-Karjalan alueella oli maaliskuussa 2020 todennäköisemmin yhteensä kymmenen susireviiriä, joista Saramon revierillä perhelauma, Panjan revierillä pari, Halivaaran revierillä lauma, Kivivaaran rajarevierillä perhelauma, Höljäkän revierillä todennäköinen lauma, Inarin rajarevierillä epävarma lauma, Kelsimän rajarevierillä pari, Möhkö-Mutalahti rajarevierillä perhelauma, Koveron revierillä epävarma pari ja Värtsilän revierillä todennäköinen pari,

Kyseisen kanta-arvion mukaan koko Suomessa oli maaliskuussa 2020 todennäköisimmin 46 parin tai perhelauman asuttamaa susireviiriä (90 % todennäköisyysväli: 43–49). Perhelaumojen määrä oli 30 (27–33) ja parin asuttamien revierien määrä vastaavasti 17 (13–20). Kokonaan Suomen puolella oli 24 laumaa (21–27) ja 15 paria (11–18).

Perhelaumojen määrä oli arvion mukaan maaliskuussa 2020 noin 20 % suurempi kuin edellisvuonna, jolloin Suomen kantaan laskettavien laumojen kokonaismäärä oli 24 ja kokonaan Suomen puolella elävien laumojen lukumäärä 19. Kahden suden asuttamia revierejä oli kuluvan vuoden maaliskuussa vähemmän kuin maaliskuussa 2019.

Yksilömääränä arvioituna Suomessa oli 228 (216–246) sutta maaliskuussa 2020. Arvio yksilömäärästä oli noin 17 % suurempi kuin vuoden 2019 maaliskuuta koskeva arvio (185–205). Arviossa on mukana puolet itärajan molemmille puolille sijoittuvilla reviereillä (ns. rajareviiri) elävien susien lukumäärästä. Menettely on sama kuin aiemmissa kanta-arvioissa. Suden pennut syntyvät huhti-toukokuussa, minkä vuoksi susien lukumäärä on olennaisesti suurempi kesällä kuin maaliskuussa, jolloin susikanta on pienimmillään.

Poronhoitoalueen ulkopuolella susien esiintymisessä oli voimakkaita alueellisia eroja. Läntisen Suomen kannanhoitoalueella tavattiin 18 (16–21) perhelauman ja 8 (5–11) kahden suden asuttamaa revieriä. Läntisessä Suomessa erottui tiheimpien susikantojen alueina yhtäältä Varsinais-Suomen ja Etelä-Satakunnan muodostama alue, toisaalta Pohjois-Pohjanmaa.

Vastaavasti itäisen Suomen kannanhoitoalueella laumarevierejä oli 11 (9–14) ja kahden suden asuttamia revierejä kahdeksan (6–11) esiintymisen painottuessa Kainuun ja Pohjois-Karjalan itäosiin sekä Pohjois-Savon pohjoisosiin. Itäisen Suomen laumoista kuuden (5–7) ja pareista puolestaan kahden (1–3) arvioitiin liikkuvan Suomen ja Venäjän rajan molemmin puolin.

Lisäksi poronhoitoalueella Pohjois-Suomessa oli kanta-arvion mukaan havaintoja yhdestä parin asuttamasta rajarevieristä ja yhdestä rajalaumasta. Poronhoitoalueelle siirtyy kevään ja kesän aikana tyypillisesti nuoria

yksilöitä etenkin muun Suomen lisääntyvästä kannasta, mutta myös muista naapurimaista. Tästä esimerkkinä vuodelta 2019 pantasusi Palo Pyhäjoen laumasta, joka vaelsi aina Savukosken kunnan pohjoisosiin saakka.

POIKKEUSLUVAN KOHTEENA OLEVAN ELÄINLAJIN YKSILÖN TAI YKSILÖIDEN KÄYTTÄYTYMINEN HAETULLA POIKKEUSLUPA-ALUEELLA

Hakemusalueelta on tehty Riistavahinkorekisterin mukaan yhteensä 261 susihavaintoa 1.8.2020 - 20.12.2020 välisenä aikana. Näkö- ja jälkihavainnot sekä vahinkoja koskevat havainnot koskevat 165 tapauksessa yksittäistä sutta ja muissa havainnoissa susia on ollut 2-4 yksilöä. Yhdessä havainnossa susia on ollut 6 kpl.

Hakemusalueella susi tai sudet ovat tehneet poikkeuksellisen paljon pihakäyntejä. Riistavahinkorekisterin mukaan pihakäyntejä on todettu 1.8.2020 - 20.12.2020 välisenä aikana yhteensä 108 kpl. Pihakäynteistä 30 tapauksessa paikalla on todettu olleen 3-4 sutta. Pihakäyntien yhteydessä susista on tehty näköhavainto 23 tapauksessa.

Maaseutuelinkeinoviranomaisen 18.12.2020 antaman selvityksen mukaan hakemusalueelta on tehty vuoden 2020 aikana yhteensä seitsemän korvaushakemusta, joista kuusi koskee koiraa ja yksi nautaa. Korvaussumma on yhteensä 23260 euroa. Yksi koiraa koskeva ja yksi nautaa koskeva hakemus on hylätty. Lisäksi maaseutuelinkeinoviranomaiselle on ilmoitettu 18.12.2020 tapahtunut suden aiheuttama koiravahinko, josta ei ole vielä tehty vahinkopaikkatutkimusta. Korvatut koiravahingot ovat tapahtuneet 23.10.-2.12.2020. Koiravahinkojen aiheuttajana pidetään havaintojen perusteella alueella liikkuvaa neljän suden ryhmää.

VIRANOMAISTEN, JULKISIA HALLINTOTEHTÄVIÄ HOITAVIEN ORGANISAATIOIDEN JA TUTKIMUSLAITOSTEN TIEDOT, JOTKA LIITTYVÄT POIKKEUSLUVAN HAKUPERUSTEESEEN

Suomen riistakeskus on pyytänyt metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 2 §:n perusteella sähköpostilla 18.12.2020 selvitystä Itä-Suomen poliisilaitoksen ja Keski-Karjalan maaseutupalveluiden vastaanottamista susiin liittyvistä ilmoituksista, tekemistä toimenpiteistä tai muista asiaan liittyvistä tiedoista.

Suomen riistakeskus on saanut metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 2 §:n perusteella selvityksen sähköpostilla 18.12.2020 Keski-Karjalan maaseutupalveluiden vastaanottamista susivahinkoihin liittyvistä ilmoituksista, tekemistä toimenpiteistä tai muista asiaan liittyvistä tiedoista.

Maaseutuviranomaisten lausunnoista hakemusalueelta löytyvät seuraavat korvattaviksi esitetyt suden tai susien tekemät vahingot:

23.10.2020 koiravahinko Patsola
31.10.2020 koiravahinko Patsola
8.11.2020 koiravahinko Kutsu
12.11.2020 koiravahinko Kangasvaara

2.12.2020 koiravahinko Järventaus

18.12.2020 koiravahinko Kangasvaara (ei käsitelty)

Suomen riistakeskus on saanut metsästyslaissa säädetystä poikkeusluvasta annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 2 §:n perusteella selvityksen sähköpostilla 21.12.2020 Itä-Suomen poliisilaitoksen vastaanottamista susivahinkoihin liittyvistä ilmoituksista, tekemistä toimenpiteistä tai muista asiaan liittyvistä tiedoista. Lausunnon mukaan poliisiasiaintietojärjestelmään on kirjattu neljä susiin liittyvää tehtävää Tohmajärven alueelta 1.1.-17.12.2020. Ilmoitukset koskevat kahta koiravahinkoa 31.10.2020 ja 2.12.2020 sekä 6.10.2020 ja 14.11.2020 tehtyjä susihavaintoja pihapiireissä.

Itä-Suomen poliisilaitos ei ole kohdentanut Tohmajärven alueelle yhtään Poliisilain mukaista karkotus- tai lopetusmääräystä.

TOIMENPITEET, JOTKA POIKKEUSLUVAN SIJASTA VOITAIISIIN TOTEUTTAA

Värtsilän susireviirillä on poikkeuksellisesti käyttäytyvä susilauma, joka on aiheuttanut poikkeuksellisen runsaasti pihakäyntejä sekä koiravahinkoja pihakäyntien yhteydessä että metsässä. Susien tappamiksi on joutunut kaksi koiraa metsästyksessä ja neljä koiraa pihapiirissä.

Suomen riistakeskus on myöntänyt hakemusalueelle poikkeusluvan suden häirintään ajalle 14.11.-4.12.2020 ja uudelleen ajalle 9.12.-29.12.2020. Ensimmäisen poikkeusluvan aikana poikkeusluvan nojalla on tehty 27.11.2020 yksi karkotus, jonka kohteena oli yksi pihapiirissä ollut susi. Toisen poikkeusluvan aikana poikkeusluvan nojalla on 20.12.2020 mennessä tehty kolme karkotusta. 11.12.2020 tehty karkotus kohdistui yhteen suteen. 16.12.2020 ja 18.12.2020 tehdyt karkotukset kohdistuivat neljän suden laumaan. Viimeinen 18.12.2020 tehty karkotus alkoi, kun sudet tappoivat koiran päivällä talon pihaan. Lisäksi hakemusalueella on tehty kaksi omatoimista karkotusta. 20.10.2020 tehty karkotus kohdistui neljän suden laumaan ja 5.12.2020 tehty karkotus kohdistui yhteen suteen.

Karkotuksissa on käytetty ilmaan ampumista ja koiran kanssa jäljittämistä. Karkotuksissa suteen on saatu kontakti jo piha-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

Suoritetuilla karkotuksilla ei ole ollut haluttua vaikutusta, vaan sudet ovat karkotusten jälkeen tulleet uudelleen pihapiireihin.

Korkein hallinto-oikeus on vuosikirjanumerossa KHO:2020:29 ratkaisussa todennut seuraavaa:

Suomen riistakeskus oli myöntänyt metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla yleisen turvallisuuden kannalta pakottavista syistä poikkeusluvan yhden suden tappamiseen Varsinais-Suomessa sijaitsevalla alueella. Alueelta oli kirjattu runsaasti havaintoja susista läheltä asutusta valoisaan aikaan. Asukkaat olivat susihavaintojen aiheuttaman huolen takia ryhtyneet järjestämään lapsille koulukyytejä ja vähentämään luonnossa liikkumista. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli luonnonsuojeluyhdistyksen valituksesta ratkaistavana, oliko poikkeuslupa voitu myöntää mainitusta syystä.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että asukkaiden kokema huoli turvallisuudesta ei yksin riittänyt perusteeksi poikkeusluvan myöntämiselle.

Kun susien ihmisarkuuden vähentymisestä ja liikkumisesta asutuksen läheisyydessä valoisaan aikaan oli runsaasti havaintoja ja asukkaat olivat niiden vuoksi ryhtyneet jo muuttamaan käyttäytymistään, kyse oli sellaisesta metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta yleistä turvallisuutta koskevasta pakottavasta tilanteesta, joka edellytti viranomaisilta toimenpiteitä uhan torjumiseksi. Poikkeuslupan myöntämistä yleisen turvallisuuden kannalta pakottavista syistä oli tässä tapauksessa tuettu selvin ja täsmällisin perustein siten kuin unionin tuomioistuimen luontodirektiivin 16 artiklaa koskevassa oikeuskäytännössä oli edellytetty. Poikkeuslupan myöntäminen ei edellyttänyt, että kyse olisi ollut välittömästä ja konkreettisesta uhkatilanteesta. Viimeksi mainitussa tapauksessa myös poliisilla on poliisilain nojalla valtuudet ryhtyä toimenpiteisiin.

Edellytyksenä poikkeuslupan myöntämiselle oli lisäksi, että susien karkottamiseksi ei ollut muuta tyydyttävää ratkaisua. Asiassa oli selvitetty, että susia oli ensin pyritty karkottamaan susikannan hoitosuunnitelman mukaisesti muilla keinoilla. Karkotukset eivät olleet kuitenkaan muuttaneet susien käyttäytymistä. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että muuta tyydyttävää ratkaisua ei tässä tapauksessa ollut.

Poikkeuslupan myöntäminen edellytti vielä, että poikkeuslupa ei vaikeuttanut lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä sen luontaisella levinneisyysalueella. Kun otettiin huomioon yhden suden tappamiseen myönnetyn poikkeuslupan ehdot ja arvioidut vaikutukset, poikkeuslupa ei entisestään huonontanut susikannan epäsuotuisaa suojelun tasoa. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan poikkeuksen hyväksyminen oli tällaisessa tilanteessa mahdollista.

Metsästyskoiravahingot ovat tapahtuneet pääasiassa lumettomana aikana. Tällöin metsästäjällä ei ole mahdollisuutta esimerkiksi jälkien perusteella varmistaa susien mahdollista läsnäoloa metsästysalueella. Metsästäjät ovat pyrkineet hakemusalueella välttämään koirien käyttöä tehtyjen susihavaintojen perusteella, sekä lumettomana aikana. Susien sekä metsästyskoirien laajasta liikkumisesta johtuen vahinkoriskiä ei kuitenkaan voida estää maaston valinnalla edes maan ollessa lumipeitteinen.

Suomessa hirven metsästys perustuu lähes täydellisesti koiran käyttöön. Koira etsii maastosta hirven, seuraa hirveä ja pyrkii pysäyttämään hirven haukuun, jolloin metsästäjä voi hirven ampua. Metsästäjät pyrkivät valitsemaan metsästysalueeksi sellaisia maastoja, joissa koiran riski joutua suden saaliiksi olisi mahdollisimman pieni. Hirveä koiralla metsästettäessä koira ei ole enää metsästäjän hallittavissa, vaan koira voi kulkea tai kulkeutua jopa kymmeniä kilometrejä eri metsäalueille hirveä seurattessaan. Nykyajan tekniikalla metsästäjä voi seurata koiran liikkeitä GPS-paikannuksen perustuen, mutta useimmiten ei voi esimerkiksi estää koiraa kulkeutumasta susivaaralliselle alueelle. Kyseisen susireviirin alueella sijaitsee useita metsästysseuroja ja kymmenittäin metsästyskoiran harrastajia, joilta hirven ja muun riistan metsästys koiraa käyttäen on kohtuuttoman suurissa vaikeuksissa sekä hirvikannan tavoitteellinen hoito vaikeaa.

Alueilla, joilla on Luonnonvarakeskuksen GPS-lähettimillä pannoitettuja susia, metsästäjät voivat tarkistaa riistahavainnot.fi -palvelusta suden viimeaikaisen sijainnin ja siten pienentää riskiä koiran ja suden kohtaamisesta. Palvelusta on todettu olevan hyötyä koiravahinkojen ennaltaehkäisyssä. Kyseessä olevalla alueella ei ole pannoitettuja susia, eikä siten tarjolla paikannustietoa susien liikkeistä. Luonnonvarakeskus ei

pannoittanut susia talvella 2019–2020, eikä tiedotteensa mukaan tulevana talvena 2020–2021.

On myös kehitetty metsästyskoirien suojaamiseksi suojaliiviä. Liivin käyttö ei ole kuitenkaan yleistynyt, johtuen lähinnä sen korkeasta hankintahinnasta, suojaliivin koiran työskentelylle aiheuttamasta haitasta sekä suojavaikutuksen epävarmuudesta. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan on kohtuutonta edellyttää suojaliivin hankintaa alueen sadoilta koiraharrastajilta hankintahinnan, suojaliivin koiran työskentelylle aiheuttaman haitan sekä suojaliivin suojavaikutuksen epävarmuudesta vuoksi käsillä olevan tapauksen perusteella.

Myöskään ei voida edellyttää, että susireviirin kokoiselta alueelta (noin 1000 neliökilometriä, noin 30 km halkaisijaltaan) ei metsästettäisi hirviä tai muuta riistaa koiraa käyttäen. Tällöin esimerkiksi hirvikannan tavoitteellinen hoito estyisi. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan, muu tyydyttävä ratkaisu ei myöskään ole koirametsästyksessä luopuminen ja tai siirtyminen hirven miesajometsästyksen. Väestökato sekä väestön ikärakenne eivät käytännössä mahdollista pinta-alaltaan suurten alueiden hirvenmetsästystä pelkästään ajometsästyksenä. Hirvien miesajoa voidaan pienialaisesti suorittaa, mutta susireviirialueetasolla menetelmä ei ole Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan ratkaisu ongelmaan.

Koiravahinkojen suuri määrä alueella vuonna 2020 (6 kpl) kahden kuukauden aikana viittaa siihen, että kyseiset sudet ovat oppineet käyttämään koiria ravintonaan ja koiran havaittuaan hakeutuvat konfliktitilanteisiin koirien kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriön laatiman Suomen susikannan hoitosuunnitelman mukaan Suomessa ei suoriteta suden siirtoistutuksia. Jos sudet siirrettäisiin muualle, ongelmat jatkuisivat todennäköisesti uudella alueella, koska kyseiset sudet ovat oppineet liikkumaan toistuvasti pihossa ja hankkimaan ravintoa metsästyskoirista.

Susien metsästyskoiravahinkojen estäminen siten, että susiin kohdistettaisiin karkotustoimenpiteitä on Suomen riistakeskuksen mielestä mahdotonta. Varsinaiseen karkottamistoimenpiteeseen pääseminen silloin kun susi on metsästyskoiran läheisyydessä niin, että se yhdistää karkotustoimenpiteen siihen, että se on metsästyskoiran läheisyydessä ja oppisi tätä kautta karttamaan kohtaamisia metsästyskoirien kanssa on erittäin vaikeaa tai mahdotonta. Tässä tapauksessa jo varsinaiseen karkottamistoimenpiteeseen pääseminen on erityisen vaikeaa, koska susien liikkumista metsästyskoirien läheisyydessä mahdotonta ennakoida.

Ihmisten susitietoisuuden lisäämiseksi Suomen riistakeskus on jakanut tietoa susista ja susikannan hoidosta. Riistanhoitoyhdistysten vuosikokouksissa sekä erillisissä susiin liittyvissä tilaisuuksissa on viestitty susiasioista metsästäjille, riistanhoitoyhdistyksen toimijoille, eläinten pitäjille ja muille paikallisille ihmisille. Medioiden kautta susitietoa on levitetty Suomen riistakeskuksen tiedotteiden avulla ja medioiden yhteydenottojen perusteella on aktiivisesti viestitty susikannan hoitoon liittyvistä kysymyksistä. Suomen riistakeskus lisäksi tehostanut viestintää ja faktatiedon levittämistä, vahinkojen estämistä ja muita susikonfliktien estotoimia osallistumalla SusiLife-hankkeeseen.

Värtsilän susireviirillä elävä susilauma on aiheuttanut poikkeuksellisen

paljon pihakäyntejä ja susilauman poikkeuksellinen käyttäytyminen todennäköisesti tulee jatkumaan. Tehdyillä karkotustoimenpiteillä käyttäytymiseen ei ole saatu haluttua muutosta.

Edellä mainituilla perusteilla Suomen riistakeskus katsoo, että hakemusalueella ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua ongelman ratkaisemiseksi kuin sallia poikkeusluvan nojalla susien tappaminen.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Hakemusalueella on Luonnonvarakeskuksen julkaisemassa tutkimuksessa ”Susikanta Suomessa maaliskuussa 2020 (Luonnon-vara- ja biotalouden tutkimus 37/2020)” todettu olleen talvella 2019-2020 susireviiri, jossa asui tuolloin todennäköinen pari. Tutkimuksessa reviiri on nimetty Värtsilän reviiriksi.

Hakemusalueelta on tehty Riistavahinkorekisterin mukaan yhteensä 261 susihavaintoa 1.8.2020 - 20.12.2020 välisenä aikana. Näkö- ja jälkihavainnot sekä vahinkoja koskevat havainnot koskevat 165 tapauksessa yksittäistä sutta ja muissa havainnoissa susia on ollut 2-6 yksilöä.

Maaseutuelinkeinoviranomaisen 18.12.2020 antaman selvityksen mukaan hakemusalueelta on tehty vuoden 2020 aikana yhteensä seitsemän korvaushakemusta, joista kuusi koskee koiraa ja yksi nautaa. Korvaussumma on yhteensä 23260 euroa. Yksi koiraa koskeva ja yksi nautaa koskeva hakemus on hylätty. Lisäksi maaseutuelinkeinoviranomaiselle on ilmoitettu 18.12.2020 tapahtunut suden aiheuttama koiravahinko, josta ei ole vielä tehty vahinkopaikkatutkimusta. Korvatut koiravahingot ovat tapahtuneet 23.10.-2.12.2020. Koiravahinkojen aiheuttajana pidetään havaintojen perusteella alueella liikkuvaa neljän suden ryhmää.

Riistavahinkorekisteriin kirjattujen havaintojen mukaan petoyhdyshenkilöt ovat käyneet tarkistamassa maastossa 2020 syksyllä tapahtuneissa reviirialueen vahingoissa tapahtumapaikan ja kirjanneet vahinkopaikalta seuraavat havainnot:

23.10.2020 koiravahingon tapahtumapaikalla havainto neljästä sudesta
31.10.2020 koiravahingon tapahtumapaikalla havainto kolmesta sudesta
8.11.2020 koiravahingon tapahtumapaikalla havainto kolmesta sudesta
12.11.2020 koiravahingon tapahtumapaikalla havainto neljästä sudesta
2.12.2020 koiravahingon tapahtumapaikalla havainto kolmesta sudesta
18.12.2020 koiravahingon tapahtumapaikalla havainto kolmesta sudesta
(karkotuksen yhteydessä todettu neljä sutta)

Hakemusalueen Värtsilän susireviirillä elää poikkeuksellisesti käyttäytyvä susilauma, joka on aiheuttanut erityisen paljon pihakäyntejä ja useita koiravahinkoja vuoden 2020 syksyllä.

Riistaeläinten metsästyksessä isännästään erillään olevaa koiraa ei susien hyökkäyksen pelossa ole alueella voitu kattavasti käyttää.

Värtsilän susireviirialueella tapahtuneiden koiravahinkojen tapahtumapaikalla petoyhdyshenkilöiden tekemien vahinkotarkastusten ja niistä tietojärjestelmiin kirjattujen havaintojen sekä hakijan antamien tietojen perusteella reviirialueella 2020 tapahtuneet koiravahingot ovat

suurella todennäköisyydellä saman neljän suden muodostaman poikkeuksellisesti käyttäytyvän lauman tekemiä.

Suomen riistakeskuksen susihavaintoihin perustuvan kartta-analyysin sekä Luonnonvarakeskuksen julkaisemassa tutkimuksessa ”Susikanta Suomessa maaliskuussa 2020 (Luonnon-vara- ja biotalouden tutkimus 37/2020)” olevaan karttaan perustuen Värtsilän susireviirialue, jolla tämän poikkeuslupan kohteena oleva neljän suden laumaa elää, on selkeästi rajattavissa ympäröivistä susireviireistä. Poikkeuslupa-alueen rajauksella ja lupaan sisällytetyillä ehdoilla Suomen riistakeskus on kohdistanut poikkeusluvalla tapahtuvan pyynnin, juuri toistuvia pihakäyntejä ja koiravahinkoja aiheuttavaan Värtsilän susireviirillä elävään neljän suden laumaan.

Poikkeuslupan mukaisella päätöksellä pyritään myös edistämään susien hyväksyntää alueella ja vähentämään susiin kohdistuvaa mahdollista salametsästystä. Hirvien seuruemetsästys sekä metsästyskoiraharrastus on ennen kaikkea sosiaalinen tapahtuma. Sosiaalinen kanssakäyminen on metsästäjille lähes yhtä tärkeää kuin itse metsästys. Suomen susikannan hoitosuunnitelmassa todetaan, että susien edustama uhka metsästyskoirille sekä toteutuneet metsästyskoirien tapot ovat keskeiset syyt metsästäjien kriittiseen suhtautumiseen sutta kohtaan sekä osasyys susien laittomille tapoille. Jos erityisen ongelmallisiin susiin ei puututa laillisin keinoin, on suuri riski laittomuuksien esiintymiselle. Suomen susikannan hoitosuunnitelman mukaan paikallisten näkökulmat on huomioitava susikannan hoidossa ja edistettävä rinnakkaiselo ja paikallisten ihmisten hyväksyntää susia kohtaan. Susien hyväksynnän lisäämiseksi Itä-Suomesta olevien kokemusten mukaan pelkkä valistaminen ja asennekasvatus ei riitä. Jos paikallisten kokemuksiin ongelmiin ei suhtauduta vakavasti, paikalliset asukkaat kokevat epäoikeudenmukaisuutta ja antavat hyväksyntää susien laittomille tapoille (Rannikko, P. Susien suojelun tragedia. Alue ja ympäristö, 41:2, 70-80).

Taloudelliset vahingot Värtsilän susireviirialueella susien tekemistä koiravahingoista ovat jo nyt erityisen merkittäviä vaikkakaan ne eivät ole tämän päätöksen varsinaisena poikkeusperusteena. Vuoden 2020 lokakuusta lähtien kyseisellä susireviirialueella on korvattu koiravahinkoja 23560 eurolla. Näiden korvausten lisäksi koiranomistajien ottamista koiravahinkovakuutuksista on todennäköisesti korvattu osa susien aiheuttamista vahingoista. Näistä korvauksista ja niiden euromääristä Suomen riistakeskuksella ei ole tietoa.

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan kyseisen susilauman poisto tuo pitkäaikaisen ja mahdollisesti pysyvän ratkaisun toistuviin pihakäynteihin ja koiravahinko-ongelmaan. Pihhoilla toistuvasti liikkuvien ja koirien tappamiseen erikoistuneiden susien poistolla on saatu aikaisemmin näyttöä siitä, että ongelma on pystytty siten ratkaisemaan.

Suomen riistakeskus on vertaillut edellä esitettyjä asioita suojattavan eli tässä tapauksessa suden etuun, joka kuuluu yhteisön luontodirektiivissä tärkeänä pidettävään, tiukkaa suojelua vaativaan lajiin. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan suden aiheuttamat toistuvat pihakäynnit vahinkoineen sekä niiden negatiiviset vaikutukset ihmisten perusoikeuksien toteutumiselle, oikeus turvalliseen elinympäristöön, sekä metsästyskoiratoimintaan ovat niin painavia ja pakottavia syitä suhteessa suden etuun, että poikkeuslupan myöntämisen perusteet katsotaan

täyttyneen.

Suomen riistakeskus on päätöstä tehtäessä arvioinut muun tyydyttävän ratkaisun käyttöä, jota voitaisiin käyttää ongelman ratkaisemiseen poikkeuslupan sijaan. Suomen riistakeskus katsoo, että ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua kuin sallia poikkeuslupan nojalla kyseisten toistuvia pihakäyntejä tekevien ja erityisen merkittäviä koiravahinkoja aiheuttavien neljän suden tappaminen. Poikkeuslupa myönnetään metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle.

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan poikkeuksellisesti käyttäytyvän neljän suden muodostaman susilauman tappaminen ei vaaranna luontodirektiivissä edellytetyn suotuisan suojelun tason saavuttamista.

Muuna tyydyttävänä ratkaisuna ei voida pitää sitä, että kyseisestä pihakäyntejä tekevistä ja koiravahinkoja aiheuttavasta laumasta poistettaisiin vain osa yksilöistä, sillä vahingot todennäköisesti jatkuisivat tai jopa kasvaisivat, kuten päätöksessä ilmenevällä tavalla asiaa perustellaan. Suomen riistakeskus huomauttaa lisäksi, että ns. alfayksilöiden statuksen toteaminen on aina jälkikäteistä. Käytännössä se voidaan tehdä tutkimalla lisääntymiselimiä ja käyttämällä apuna DNA-tekniikoita. Tästä johtuen poikkeuslupan saajan oikeusturvan toteutumisen takia ei voida myöskään antaa sitovaa ehtoa alfayksilöiden pyynnin estämiseksi, jolloin tässä tapauksessa on tarpeen tappaa kaikki lauman yksilöt.

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella Suomen riistakeskus katsoo, että poikkeuslupa on myönnettävä neljälle sudelle yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle, sillä ongelmaan ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, eikä poikkeamisella haitata suotuisan suojelun tason säilymistä tai sen saavuttamista lajin luontaisella levinneisyysalueella.

RAJATTU ALUE

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n mukaan poikkeuslupa myönnetään vain sille rajatulle alueelle, jolla metsästyslain 41 a §:ssä säädetyt poikkeuslupan myöntämisedellytykset täyttyvät.

Päätösharkinnassa on otettu huomioon susien aiheuttamat pihakäynnit, vahingot ja vahingonuhka. Poikkeuslupa on myönnetty toistuvien pihakäyntien ja koiravahinkojen kohteena olevalle Värtsilän susireviirille, joka on rajattu hakemuksen ja päätöksen liitteessä olevassa karttakuvassa. Rajausta noudattaa Luonnonvarakeskuksen julkaisemassa tutkimuksessa ”Susikanta Suomessa maaliskuussa 2020 (Luonnon-vara- ja biotalouden tutkimus 37/2020)” rajattua Värtsilän susireviirialueen karttaa. Rajauksella voidaan varmistua mahdollisimman hyvin siitä, että pyynti kohdistuu juuri tarkastelussa olevaan neljän suden laumaan ja että myös poikkeuslupan käyttö on käytännössä mahdollista huomioiden ko. susien luonnollinen liikkumisalue havaintojen perusteella.

Suomen riistakeskus katsoo tällöin edellytysten täyttyvän siten, että poikkeuslupa voidaan myöntää päätöksen mukaisesti rajatulle alueelle.

POIKKEUSLUPA-AIKA

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n mukaan poikkeuslupa voidaan myöntää korkeintaan 21 vuorokauden ajaksi. Suomen riistakeskus katsoo, että poikkeuslupa on tarpeen myöntää tälle ajanjaksolle tehokkaan pyynnin mahdollistamiseksi.

Pidemmällä ajanjaksolla pyynnin kohteena oleva yksilöt liikkuvat todennäköisemmin pyyntialueen sisällä ja ne voidaan havaita varmemmin. Lisäksi yksilöt voidaan saada todennäköisemmin pyydytyksi, koska voidaan tehdä useampia pyyntiyrityksiä ja muuttaa ja kehittää tarvittaessa pyyntitaktiikkaa.

SALLITTU PYYNNIN MÄÄRÄ

Poikkeuslupa on myönnetty hakemuksen mukaisesti neljän suden pyydystämiseen. Poikkeusluvalla on tarkoitus poistaa poikkeuslupa-alueella ns. Värtsilän reviirialueella elävä neljän sudenlauma, joka on aiheuttanut vuonna 2020 erityisen merkittävän määrän toistuvia pihakäyntejä ja koiravahinkoja.

Poikkeuslupa-alueella tehdyistä petoyhdyshenkilöiden tekemistä havainnoista ja vahinkojen tapahtumapaikan tarkastuksissa tehdyistä havainnoista voidaan päätellä, että kyseinen lauma on todennäköisesti neljän susiyksilön suuruinen. Kyseinen susilauma on todennäköisesti aiheuttanut hyökkäyksellään kuuden metsästyskoiran vahingoittumisen 23.10.2020 - 20.12.2020 välisenä aikana. Koirista kaikki menehtyivät hyökkäyksessä.

Vuoden 2020 aikana Värtsilän susireviirialueella elävän susilauman tekemät toistuvat pihakäynnit ja metsästyskoiriin kohdistama tappaminen on aiheuttanut alueella erityisen suuria ongelmia ja on poikkeuksellista susien käyttäytymistä. Tässä tapauksessa näyttää siltä, että kyseessä oleva Värtsilän susireviirialueella elävä susilauma on erikoistunut koirien saalistukseen sekä pihapiireistä että metsästystilanteissa. Vastaavanlaisesta, poikkeuksellisesta susien käyttäytymisestä on aikaisempiakin kokemuksia (Kojola, I. ym. 2004. Interactions between wolves *Canis lupus* and dogs *C. familiaris* in Finland. *Wildlife Biology* 10(2): 101-105).

Koska kyseessä on koiria ravinnokseen saalistamaan oppinut susilauma on todennäköistä, etteivät kyseiset koiravahingot lopu, jos ainoastaan osa kyseisestä susilaumasta poistetaan. Voi olla, että kyseiset vahingot jopa kasvavat, kun vain osa laumasta poistetaan. Sama koskee myös toistuvia pihakäyntejä.

Normaalitilanteessa etenkin susilauman elinvoimaisuuden turvaamiseksi poikkeuslupan käytössä tulee pyrkiä valikoimaan pyydettyä yksilö. Pyynti tulee pyrkiä kohdistamaan lauman nuoreen yksilöön, jolloin todennäköisimmät vaikutuksen lauman elinvoimaisuudelle jäävät vähäisimmiksi. Susilauman johtavan alfa-yksilön tappamisen vaikutukset ovat hyvin tilannesidonnaisia ja mahdolliset vaikutukset moninaisia.

Erityisesti alfa-naaraan tappaminen voi johtaa lauman elinvoimaisuuden heikkenemiseen tai lauman häviämiseen. Keskeistä on, pystyykö toinen naaras ottamaan tapetun yksilön paikan. Toisaalta alueen susimäärä saattaa myös kasvaa, jos nuoret yksilöt eivät lähde hakemaan uutta elinaluetta johtavan yksilön menettämisen jälkeen. Alfa-yksilön tappaminen voi johtaa myös lauman aiheuttamien ongelmien ja haittojen määrän kasvuun. Alfa-uroksen tappaminen voi johtaa myös siihen, että lauman saalistustehokkuus laskee. Jos susireviiriltä sen sijaan pyydetään iäkäs naaras, joka korvautuu nuoremmalla naaraalla, paikallinen susilauma saattaa olla aikaisempaa elinvoimaisempi. Poikkeuslupaa myönnettäessä laumaan on siksi kiinnitettävä huomiota pyynnin kohteena olevan lauman yksilömäärään. Metsästyksen vaikutukset susilaumalle ovat vähäisimmät, vaikka se kohdistuisi alfa-yksilöönkin, kun lauman yksilömäärä on riittävän suuri ja lähiseudulla on muitakin elinvoimaisia susilaumoja. Tässä nimenomaisessa tapauksessa toistuvien pihakäyntien ja koiravahinkojen estäminen edellyttäisi lauman alfa-yksilöiden poistamista, koska nämä ovat oppineet jo pidemmällä aikavälillä liikkumaan pihoissa ja käyttämään koiria ravintonaan. Pelkällä alfa-yksilöiden poistamisella saatettaisiin kuitenkin aiheuttaa lauman saalistustehokkuuden laskeminen ja elinvoimaisuuden heikkenemiseen, joka johtaisi todennäköisesti loppulauman ongelmakäyttäytymisen jatkumiseen tai jopa lisääntymiseen. Näistä syistä johtuen Suomen riistakeskus on päättänyt sallimaan koko neljän yksilön suuruisen Värtsilän susireviirialueella elävän susilauman poistamisen.

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella Suomen riistakeskus katsoo, että poikkeuslupa on myönnettävä nimenomaisesti neljälle sudelle eli koko lauman poistamiseen pysyvän tuloksen aikaansaamiseksi.

TOIMENPITEISIIN OSALLISTUVIEN MÄÄRÄ JA METSÄSTYKSENJOHTAJAT

Suomen riistakeskus katsoo tarkoituksenmukaiseksi, että kerrallaan toimenpiteisiin osallistuvien henkilöiden määrä rajataan 30 henkilöön, ja että toimenpiteisiin nimetään metsästyksenjohtaja ja tarvittava määrä apujohtajia, koska tuolloin toimenpiteisiin osallistuvia voidaan tehokkaasti johtaa ja toimenpiteet tapahtuvat turvallisesti. Aiemmissa Suomen riistakeskuksen myöntämissä vahinkoperusteen nojalla myönnettyissä poikkeusluissa on rajattu pyyntiin osallistuvien henkilöiden määrää. Edellä mainitun perusteella osallistujien määrä rajataan 30 henkilöön.

Metsästyslain 30 §:n ensimmäisen momentin mukaan suden poikkeuslupan saajan on nimettävä metsästyksen johtaja ja tarvittava määrä varajohtajia. Metsästyksen osallistuva henkilö on velvollinen noudattamaan metsästyksen johtajan antamia määräyksiä, ja metsästyksen johtaja saa kieltää metsästyksen osallistumisen henkilöltä, joka ei noudata annettuja määräyksiä.

Metsästysasetuksen 23 §:n kolmannen momentin mukaan suden metsästyksen johtajan tulee 1) suunnitella käytännön metsästystapahtumat; 2) antaa metsästyksen osallistuville tarvittavat määräykset metsästyksestä ja siinä noudatettavista turvallisustoimenpiteistä; 3) huolehtia, että poikkeuslupan ehtoja ja metsästystä koskevia säännöksiä noudatetaan.

Suden metsästyksen johtajasta ja varajohtajista on poikkeuslupan saajan ilmoitettava kirjallisesti ennen metsästyksen alkamista asianomaiselle riistanhoitoyhdistykselle.

Seuruemetsästyksessä on joko metsästyksen johtajan tai varajohtajan oltava läsnä, mikäli metsästys tapahtuu muuten kuin vahtimalla. Seuruemetsästyksellä tarkoitetaan metsästystapahtumaa, jossa on läsnä useampi kuin yksi metsästäjä.

MUUT PÄÄTÖKSESSÄ ANNETUT EHDOT

Susi kuuluu EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV a kohdassa mainittuihin yhteisön tärkeänä pitämiin, tiukkaa suojelua vaativiin lajeihin, joihin kuuluvien yksilöiden pyydystäminen ja tappaminen on lähtökohtaisesti kiellettyä. Tiukasta suojelusta voidaan kuitenkin poiketa luontodirektiivin 16 artiklan mukaisin perustein.

Metsästyslain 41 a §:n 1 momentin sanamuoto - voidaan myöntää - osoittaa, että Suomen riistakeskuksella on harkintavaltaa poikkeuksen myöntämisessä. Näin ollen päätökset perustuvat myös tarkoituksenmukaisuusharkintaan, eikä poikkeuslupia ole pakko myöntää, vaikka muodolliset edellytykset poikkeusluvan myöntämiseksi täytyisivät.

Harkintavaltaa rajaavat luontodirektiivissä mainittujen myöntämisperusteiden lisäksi niiden tulkintasisältö, mikä on muotoutunut oikeuskäytännön ja luontodirektiivin tiukkaa suojelua koskevan komission ohjeasiakirjan kautta. Ohjeasiakirja ei ole oikeudellisesti sitova, mutta siinä esitetty voidaan ottaa huomioon säännöksiä tulkittaessa. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen (nykyinen Euroopan unionin tuomioistuin) asiassa C-6/04 (Euroopan yhteisöjen komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta) antamasta ratkaisusta ja luontodirektiivin säännösten sanamuodosta seuraa, että poikkeamisen edellytyksiä on tulkittava tiukasti niin, että luontodirektiivissä edellytetty tulos saavutetaan.

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n 1 momentin mukaisesti pyynti pitää kohdistaa sille rajatulle alueelle, jolla poikkeusluvan myöntämisedellytykset täyttyvät. Pyyntin valikoivuus ja rajoittuneisuus toteutuu päätöksen asettamissa alueellisissa, ajallisissa ja määrällisissä rajoissa sekä päätöksenmukaisesti toteutetuun pyyntimenettelyin.

Edellä mainituista seikoista johtuen ja Suomen susikannan hoitosuunnitelmaan sekä muihin säännöksiin ja oikeuden ratkaisuihin perustuen Suomen riistakeskus on:

1. rajannut poikkeuslupa-alueen todetulle toistuvia pihakäyntejä ja koiravahinkoja aiheuttavan neljän susiyksilön muodostaman lauman elinalueelle.
2. rajannut pyynnin määrän ongelmia aiheuttaviin susiyksilöihin. Pyynti on rajoitettu toistuvia pihakäyntejä ja koiravahinkoja aiheuttavaan neljän susiyksilön muodostamaan laumaan. Siten, että pyynnillä ei ole haitallista vaikutusta suotuisan suojelun tason säilyttämiseen tai sen saavuttamiseen lajin luontaisella levinneisyysalueella.
3. kohdistanut pyynnin toistuvia pihakäyntejä ja koiravahinkoja aiheuttavaan susilaumaan, pyynti on mahdollista aloittaa vasta, kun on todettu kyseisen neljän suden muodostaman ja muiden alueella mahdollisesti liikkuvien susiyksilöiden olevan eri alueilla. Todentaminen tulee tehdä lumijälkien perusteella.
4. rajannut poikkeuslupa-ajan 21 vuorokaudeksi, mikä on ns. poikkeuslupa-

asetuksen suurin sallima poikkeuslupa-aika, koska talviaikaiset olosuhteet voivat vaihdella hyvin paljon ja liian tiukat aikarajat voisivat hankaloittaa muutenkin vaativaa ja valikoivaa metsästystä.

5. asettanut ehdon pyynnin kohdistamiseksi toistuvia pihakäyntejä ja koiravahinkoja tuottavaan neljän susiyksilön muodostamaan laumaan. Mikäli laumaan kohdistetulla pyyntiyrityksellä ei pystytä poistamaan kerralla lauman kaikkia susiyksilöitä, tulee lumijäljityksellä varmistaa, että seuraavissa pyyntiyritykset kohdistuvat lauman jäljellä oleviin susiyksilöihin.

6. asettanut rajauksen henkilömäärälle, joka voi osallistua pyyntiin kerrallaan yhdessä pyyntitapahtumassa toistuvia pihakäyntejä ja koiravahinkoja aiheuttavien susiyksilöiden elinalueella. Pyyntiyritykseen saa osallistua kerrallaan korkeintaan 30 henkilöä.

7. asettanut ehdon, että ennen pyyntiin ryhtymistä ja jokaisesta pyyntiin lähdöstä on etukäteen ilmoitettava osallistuvien nimet sekä pyyntialue Suomen riistakeskukselle ja alueen poliisilaitokselle. Lisäksi jokaisen pyyntipäivän jälkeen tulee tehdä ilmoitus jahdin päättymisestä edellä mainituille tahoille.

8. asettanut ehdon pyynnin tuloksen ilmoittamisesta Suomen riistakeskukselle, poliisille ja Metsähallituksen erätarkastajalle.

9. asettanut ehdon, että poikkeuslupan nojalla saaliiksi saatu susi on toimitettava Luonnonvarakeskukselle, sillä metsästyslain 41 a §:n 2 momentin mukaan 41 a §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella saaliiksi saatu susi kuuluu valtiolle ja se on toimitettava riistaeläinten tutkimusta tekeväälle tutkimuslaitokselle.

10. asettanut ehdon, että poikkeusluvalla tapahtuvaan suden pyyntiin on valittava metsästyskseen johtaja ja tarpeellinen määrä varajohtajia.

LOPPUYHTEENVETO

Hakija on hakenut karttaan rajatulle alueelle poikkeuslupaa neljän suden pyydystämiseksi metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella. Poikkeuslupa-alueella on todettu vuonna 2020 aikavälillä 1.8.2020 - 20.12.2020 yhteensä 108 pihakäyntiä ja aikavälillä 23.10.-18.12.2020 yhteensä 6 suden aiheuttamaa koiravahinkoa.

Hakijalle myönnetään poikkeuslupa yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle pakottavista syistä neljän suden tappamiseen, koska muuta tyydyttävää ratkaisua toistuvien pihakäyntien ja koiravahinkojen estämiseen ei ole. Neljän suden poistaminen ei haittaa myöskään suotuisan suojelutason säilyttämistä tai sen saavuttamista lajin luontaisella levinneisyysalueella. Poikkeuslupa myönnetään, vaikka karkottamislupaa on vielä jäljellä, koska onnistuneetkaan karkottamiset eivät ole tehonneet ja ratkaisseet ongelmaa.

Poikkeuslupa on kohdistettu nimenomaan tähän toistuvia pihakäyntejä ja koiravahinkoja aiheuttavaan neljän suden muodostamaan laumaan poikkeuslupa-alue rajauksella sekä asettamalla poikkeuslupa-alueen lupaehtoja, joilla pyynti kohdistetaan tähän oikeaan susilaumaan.

Edellä mainituilla perusteluilla ja ottaen huomioon oikeusohjeissa mainitut säännökset Suomen riistakeskus on tehnyt päätöskohdasta ilmenevän päätöksen.

Päätöksen täytäntöönpano	Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 122 §:n 3 momentin mukaan päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jos laissa tai asetuksessa niin säädetään tai jos päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, tai jos päätöksen täytäntöönpanoa ei yleisen edun vuoksi voida lykätä. Riistahallintolain (158/2011) 31 §:n 2 momentin mukaan yksittäistä lupaa koskeva Suomen riistakeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Lisäksi Suomen riistakeskus katsoo, että tämä päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, koska poikkeuslupa yleistä turvallisuutta vaarantavien susien metsästämiseksi menettäisi merkityksensä, jos sitä ei voisi panna täytäntöön heti päätöksessä mainitusta ajankohdasta lukien. Edellä olevan perusteella tämä Suomen riistakeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön päätöksessä mainitusta ajankohdasta lukien. Riistahallintolain 31 §:n 2 momentin nojalla muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.
Oikeusohjeet	Päätöstä tehtäessä on sovellettu seuraavia oikeusohjeita: metsästyslain (615/1993) 32 § 1 ja 2 momentti, 33 §:n 1 momentti, 35 §:n 2 ja 3 momentti, 41 §:n 1 ja 3 momentti, 41 a §:n 1 ja 2 momentti, 51 §:n 1 momentti ja 90 §, riistahallintolain (158/2011) 8 §:n 4 momentti ja 31 §:n 2 momentti, oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 122 §:n 3 momentti, metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 1 §, 2 §:n 1 ja 3 momentti, 4 §:n 1 ja 2 momentti, 5 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 ja 3 momentti, valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §, 11 a § ja 11 b §, Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien maksuista vuosina 2020 ja 2021 annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1319/2019) 1 §:n 1 momentin 7 kohta.
Muutoksenhaku	Suomen riistakeskuksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta alueella toimivaltaiselta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä. Käsittelymaksun määräämisen osalta valittaja voi vaatia valtion maksuperustelain (150/1992) 11 b §:n nojalla oikaisua Suomen riistakeskukselta. Oikaisuvaatimusosoitus on päätöksen liitteenä.
LISÄTIEDOT	Lisätietoja päätöksestä antaa: Marko Paasimaa 0294312232 marko.paasimaa@riista.fi SUOMEN RIISTAKESKUS Julkiset hallintotehtävät Sauli Härkönen Julkisten hallintotehtävien päällikkö

Marko Paasimaa
Lupahallintopäällikkö

Päätös on allekirjoitettu koneellisesti riistahallintolain (158/2011) 8 §:n 5 momentin nojalla.

Päätös hakijalle sähköisen palvelun kautta.

JAKELU

Tiedoksi:
TOHMAJÄRVI-VÄRTSILÄN RIISTANHOITOYHDISTYS
ITÄ-SUOMEN POLIISILAITOS
POHJOIS-KARJALAN RAJAVARTIOSTO
METSÄHALLITUS
POHJOIS-KARJALAN LUONNONSUOJELUPIIRI
TAPIOLA KARELIA RY
LUONNONVARAKESKUS

MAKSU

Käsittelymaksu 70.00 EUR

LIITTEET

LIITE 1: Pyyntiponnistuslomake
LIITE 2: Luonnonvarakeskuksen saatelomake
LIITE 3: Luonnonvarakeskuksen tietolomake
LIITE 4: Kartta lupa-alueesta

VALITUSOSOITUS

(Riistahallintolaki 31.1 §)

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite).

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiehen valtakirja, jollei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa toisin säädetä

Valituksen tekeminen ja valitusajaksi

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä.

Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan annetun tiedoksi seitsemäntenä päivänä postituspäivästä, jollei muuta ilmene
- jos päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, sen katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä
- jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee saantitodistuksesta
- jos päätös on luovutettu asianomaiselle, asianomaisen asiamiehelle tai lähetille, tiedoksisaantipäivä ilmenee päätöksessä olevasta leimasta
- jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa toimivaltaiselle hallintotuomioistuimelle. Valituksen voi toimittaa hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, lähetin tai asiamiehen välityksellä. Valituksen voi toimittaa myös postitse, sähköpostitse tai telekopiona hallinto-oikeuden kirjaamoon, tai sähköisen asiointipalvelun kautta. Valitusasiakirjojen on oltava perillä hallinto-oikeudessa valitusajan viimeisenä päivänä klo 16.15 mennessä. Postittaminen tai muu toimittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusajaksi jatkuu kuitenkin vielä seuraavan arkipäivän viraston aukioloajan päättymiseen.

Käsittelymaksu

Hallinto-oikeuden päätöksistä peritään oikeudenkäyntimaksu tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukaisesti. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi.

Hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite: Itä-Suomen hallinto-oikeus, PL 1744, 70101 Kuopio
 Käyntiosoite: Itä-Suomen hallinto-oikeus, Minna Canthin katu 64, Kuopio
 Sähköposti: ita-suomi.hao@oikeus.fi
 Puhelin: 029 56 42502 Faksi: 029 56 42501

OIKAISUVAATIMUSOSOITUS

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n sekä Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien maksuista vuosina 2020 ja 2021 annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1319/2019) 1 §:n perusteella määrätyn maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen valtion maksuperustelain 11 b §:n nojalla oikaisua. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksessa, joka osoitetaan Suomen riistakeskukselle, on ilmoitettava seuraavat asiat:

- vaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot (postiosoite ja puhelinnumero tai sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa)
- päätös, johon haetaan oikaisua, sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla sitä vaaditaan.

Jos vaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja tarvittavat yhteystiedot.

Oikaisuvaatimuskirjelmän liitteet

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä:

- päätös, johon maksun periminen perustuu, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys oikaisuvaatimusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Suomen riistakeskukselle
- asiamiehen valtakirja, mikäli asiamiehenä ei toimi asianajaja tai yleinen oikeusavustaja.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Jos oikaisuvaatimusta ei ole tehty määräajassa, oikaisuvaatimus jätetään tutkimatta.

Oikaisuvaatimuskirjelmän toimittaminen

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa Suomen riistakeskukselle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Postittaminen tai muu toimittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Suomen riistakeskukselle ennen kuuden kuukauden määräajan päättymistä, jotta vaatimus voidaan tutkia. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, määräaika jatkuu kuitenkin vielä seuraavan arkipäivän.

Käsittelymaksu

Oikaisuvaatimukseen annettava päätös on maksuton.

Yhteystiedot

Suomen riistakeskuksen yhteystiedot löytyvät päätöksen etusivulta.